

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

קג.

עין משפט נר מצוה

בז א מיי פ"ט מהל
שבת הלכה כב סג
עשין כט טו"ע א"ח
סומן מעג סעף א:
י"ב מ"י שס הלכה י' וכד
וסמג שס טו"ע א"ח
ס"י ר"ט סעף א ג:
ג [טו"ע א"ח ס"י קעט
סע"י 17:]

רבינו חננאל

ואסיקנא דים טוב שחל
להיות אחר השבת הלכתא
כרבא דאמר יקנה"ז. אמר
רב יהודה לא נחלקו
ב"ש ובי"ה על המזון
שהוא בתחלה ועל הבלדה
שהיא בסוף, לא נחלקו
אלא על המאור ועל
הבשמים, שב"ש אומרים
מאור ואחר כך בשמים,
ובי"ה אומרים בשמים
ואחר כך מאור. אמר ר' יוחנן
נהגו העם כבי"ה
אליבא דר' יהודה דבשמים
כרובא דרב חננאל תלמידי
דרב הווי יתבי בסעודתא

(א) נכרות נב; (ב) שס
נא; (ג) [נכרות נב:
תוספתא נכרות פ"ה
ה"א]; (ד) חולין פ"ג;
(ה) [פ"ח ה"א]; (ו) [עירובין
מ"ג]; (ז) [סנהדרין פ"ו];
(ח) [קדושין נ"ג]; (ט) [נש"ע
תוס' נכרות נב: ד"ה נהגו
ותוס' ר"ה טו: ד"ה וכן].

הגהות הב"ח

(א) גמרא דהכי עבדינן
דקפא מיימי: (ב) רש"י
ד"ה אכסא קמא כשמתחיל
לשומע ה"ד והשאר
נמחק: (ג) ד"ה לא הו
ידעימו א' משקו לטו תו
נמר כסא קמא א' לא
ובי ברבינו אקמא לא
היה דעתיבוי אכסא
אחרינא וה"ל כל כוס
כחלת סעודה ומשם
הכי בעיתו למיילך וכו':
(ד) רש"י ד"ה וכה
אמר וכו' הקידוש עושהו
וממתיק הגדלה ומברכת
(ה) ד"ה קני"ה וכו' כרב
גמ"ה אלו רואה וכו'
ה"ה כ"ל ומתעב ומתע
ותעב על נמחק: (ו) ד"ה
והלכתא וכו' דבי מצדלי

מוסף רש"י

נר ומזון בשמים
והבדלה. מי שאין לו
אלא כוס אחד מנואף
שבת, מניחו עד לאחר
המזון וסדרו עליו נר
ומזון ובשמים והבדלה
(ברכות נב).

מוסף תוספות

א. והוא לסדר דבריהם
זה אחר זה. מוס' ה"א"ש.
ב. [ולא חשש לסדרן
כאותר סדר של הקדמת
דרות. מוס' ר"פ.
ג. [נתוסב משנה הוי
מאור ואח"כ בשמים, והא
ר' יוחנן הוא דאמר הלכה
כסתם משנה. שם.
ד. וא"כ לא הוי סתמא.
ה. [ומשמע קצת
דמתחילה עבדי הכי
מדרבך רבא אבשמים
כרישא והדר אמאור. מוס'
ר"ה טו: ו. כי שמא
ישתווה כולם קודם שיגיע
לידם. מוס' ה"א"ש.
ז. אע"ג דברכה אחת
מעין שלש פוטרין. מוס'
ר"פ.

הכי גרסינן שאמר משום רבי יהושע בן חנניה נהי"ק: ה"ג משל דרבי יהושע כו': והלכתא כרבא. דקידושא והדר אבדלתא דכי מצדלי כרישא מיחוי עליה קדושת שבת כמשאוי: נר ומזון בשמים והבדלה. היכא דאין לו אלא כוס א': על המזון שהוא כסחלה. כיון דגמר סעודתו כהוא ארזיב כרישא ואין מעבירים על המזון: אכסא קמא. כשמתחיל לשתות (ב) על המזון שבתחלה: והדר כריב. כפיה"ג אכסא דכרכת המזון כמו שאנו עושין בכל סעודה וסעודה ובשאר סעודות עסקינן ללא כנואף שבת: לא הוי ידעימו אי משקו לכו (ג) בטר כסא קמא אי לא ומשום הכי בעיתו למיילך וכו':

רש"ב

ורבא אמר יהנ"ק ולוי אמר קני"ה ורבנן אמרי קני"ה מר בריה דרבנא אמר קני"ה מרתא אמר משמיה דר' יהושע ניה"ק שלח ליה אבוה דשמואל לרבי ילמדנו רבינו סדר הברכות היאך שלח ליה כך אמר רבי ישמעאל בר רבי יוסי שאמר משום אביו שאמר משום רבי יהושע בן חנניה נהי"ק אמר ר' חנינא משל דר' יהושע בן חנניה למלך שיוצא ואפרוכום נכנס מלווין את המלך ואח"כ יוצאים לקראת אפרוכום מאי הוי עלה אב"י אמר יקונה"ה ורבא אמר יקנה"ז והילכתא כרבא (ב) רב הונא בר יהודה איקלע לבי רבא אייתו לקמייהו מאור ובשמים בריך רבא אבשמים כרישא והדר אמאור א"ל והא בין ב"ש ובין בית הילל מאור כרישא והדר אבשמים ומאי היא דתנן בית שמאי אומרים נר ומזון בשמים והבדלה ובית הילל אומרים נר ומזון בשמים והבדלה עני רבא בתריה ואמר זו דברי ר' מאיר אבל ר' יהודה אומר לא נחלקו בית שמאי ובית הילל על המזון שהוא בתחלה ועל הברכה שהיא בסוף על מה נחלקו על המאור ועל הבשמים ב"ש אומרים מאור ואח"כ בשמים ובית הילל אומרים בשמים ואח"כ מאור ואמר רבי יוחנן נהגו העם כבית הילל ואליבא דר' יהודה: רב יעקב בר אבא איקלע לבי רבא חזיה דבריך בורא פרי הגפן אכסא קמא והדר בריך אכסא דברכתא ואישתי א"ל למה לך כולי האי הא בריך לן מר חדא זימנא אמר ליה כי הוינן בי ריש גלותא הכי עבדינן אמר ליה תינח בי ריש גלותא דהכי עביד (ב) דספק מיייתי לן ספק לא מיייתי לן הכא הא מנח כסא קמן ודעתן עילויה אמר ליה אנא עבדי בתלמידי דרב (ג) דרב ברונא ורב חננאל תלמידי דרב הווי יתבי בסעודתא קאי

רבה אמר יהנ"ק ולוי אמר קני"ה. רש"י מהפך הגירסא משום דרב ושמואל ולוי חברים (א) היו ואין לרבי להפך משום זה דגמ' נקט כל אותם שאומרים יין תחלה יקני"ה ינה"ק ואח"כ אותם שאומרים קידוש כרישא קני"ה ואח"כ נר תחלה נקי"ה ניה"ק (ב) ומיהו צירושל' משמע כפירוש רש"י: קני"ה. פירש רש"י דרואה לסמוך יין להבדלה משום דמקדשין על הפת ואין מצדלין על הפת ולפי מה שפירש ר"ת לקמן (ד' קו: גז"ה מקדש) דאין מקדשין על הפת יש לפרש שאם ה' מרחיק יין מן הבדלה יאמרו שאינו צא אלא בשביל קידוש שהוא לכבוד יו"ט: והילכתא כרבא. משום [אין] אמוראין אנטרין לפסוק כרבא ולא משום אב"י דקיי"ל (ה) ד"ק (ד' עג.) זכולו גמרא כרבא לגבי אב"י בר מיע"ל ק"ס:

ואמר רבי יוחנן נהגו העם בבית ה"ה. והשתא חולק רבי יוחנן אסתם משנה (ג) ואיכא למימר שכלשון יחיד היו שונה אותה והיא שונה גם דברי רבי מאיר כה"ה והאי נהגו לא הוי כהאי נהגו דפרק כרתא דתענית (ד' טו:) דמפרש לאורוי לא מורינן ואי עבדי לא מחיין צדיקין (ה) :

ברוך אכסא קמא. של קידוש ואכסא דכרכתא של צהמ"ז והא דתנן צילד מצרכין (ברכות דף עג.) צריך על היין שלפני המזון פטר יין שלאחר המזון היינו לאחר הסעודה וקודם כרכת המזון שהיו רגילי לשתות יין אחר הסעודה קודם כרכת המזון: לא הוי ידעימו אי משקו. פרש"י כי צרכיתו אכסא קמא לא ידעימו אי יבדו לכו כסא אחרינא והוה כל חד כמתלת סעודה ולפירושו משמע שהיו מצרכין נמי מוך הסעודה וקשה דהא משמע שהיו עושים צי ריש גלותא כרבא דכריך אכסא קמא ואכסא דכרכתא ולא על כל כסא וזהו דוחק לומר שלא היו שומים צדי ריש גלותא יין צאמנע הסעודה לכן נראה לפרש שלא היו מצרכין מוך הסעודה כי היו יודעים שיתנו להם יין כל כרכן אכל צהמ"ז לא היה כוס כי אם למצרך והיו מסתפקים אם יגיע להם לשתות ממנו :

אנא עבדי בתלמידי דרב. פירש רש"י אף על גב דשמעינן מהכא דכרכת המזון אפסוקי סעודתא הוא מכל מקום לא צעי לצרכי אחר יין שצסעודה מקמי דליכריך כרכת המזון לפי שכרכת המזון פוטרתו דהשתא בצרכה אחת מעין שלש סגי כל שכן בשלש כרכות והכי איתא בה"ג ומיהו אין זה ק"ו דהא פסקינן בצרכות (דף ע"א:) דברים הבאים שלא מחמת הסעודה אחר הסעודה פ"י וקודם כרכת המזון טעונין כרכה לפנייהם ולאחרייהם וכן תאניס וענבים בתוך הסעודה לרב ששת ולא מיפטרו בג' כרכות דצהמ"ז ורש"י פירש שצסעודה דכריך לצרך אחריו כמו תאניס וענבים לרב ששת ואין נראה דהא מסקינן התם אמר רב פפא הלכתא דברים הבאים שלא מחמת הסעודה בתוך הסעודה טעונין כרכה לפנייהם ולא לאחרייהם אחר הסעודה טעונין צין לפנייהם צין לאחרייהם והיינו דלא כרב ששת ואע"ג דרש"י פירש התם לאחר הסעודה כלומר דברים

גורמת לומר זמן ורבא ס"ל מה מנינו ככ"מ זמן לבסוף הכא נמי זמן לבסוף וטעמו של דבר דזמן אומר אפילו בשוק (ב) ועיקרו אינו על הכוס הלכך אומר לבסוף: והלכתא כרבא. דאמר יקנה"ז דקידושא והדר הבדלה וכו' (ג) מצדלי כרישא מיחוי דהוי עליה קדושת שבת כמשוי: רב הונא בר יהודה איקלע לבי רבא. כנואף שבת של חול: צריך אבשמים כרישא. כמנהג שלנו: א"ל. רב הונא לרבא לאחר שגמר הבדלה והא צין צ"ש כו': ולא פליגי לא גרסינן: נר ומזון בשמים והבדלה. היכא דאין לו אלא כוס אחד: זו דברי ר"מ. דהכי הווי מני לפלוגתייהו דצ"ש וצ"ה דקמס ממני ר"מ"ו: על המזון שהוא כסחלה. דכיון דגמר סעודתו כהוא מחייב כרישא ואין מעבירין על המזון ואמר רבי יוחנן נהגו כו': רב יעקב בר אבא איקלע לבי רבא. שבת הוה כדאמרינן לקמיה [ע"ב] כי מטא לאבדוליו כו' אלמא דמעיקרא סעודת שבת ציוס היו אולכין: אכסא דכרכתא. כרכת המזון צריך עליו לבסוף כפיה"ג כמו שאנו עושין: לא הוי ידעימו אי משקו לכו מו בטר כסא קמא אי לא וכי צרכיתו אקמא לא הוה דעתיבוי אכסא אחרינא והוה ליה כל חד כמתלת סעודה ומשום הכי בעיתו למיילך וכו':

קאי